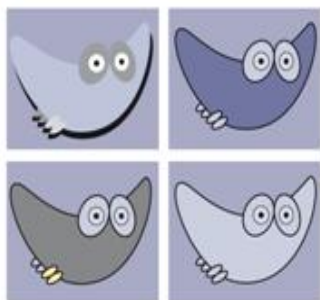

KNJIŽNICA
ŠENTJUR

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA 2024

KAZALO

POSLANSTVO KNJIŽNICE	1
RAZVIJANJE BRANJA, BRALNE KULTURE IN INFORMACIJSKE PISMENOSTI	3
CILJI ZA UVELJAVLJANJE ENAKE DOSTOPNOSTI ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE.....	5
Načrtovano število enot knjižnega gradiva in odprtost knjižnice.....	5
Načrtovano število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici	6
Načrtovano povprečno število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v organizacijskih enotah	6
Nakup integrirnih virov in drugih gradiv	6
SODELOVANJE KNJIŽNICE Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI – MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA, OSREDNJA OBMOČNA KNJIŽNICA	6
DOSTOPNOST DO INFORMACIJ O KUPLJENEM GRADIVU V KATALOGU VZAJEMNEGA BIBLIOGRAFSKEGA SISTEMA	7
ZAKONSKE PODLAGE ZA NAČRTOVANJE NAKUPA GRADIVA.....	8

POSLANSTVO KNJIŽNICE

Knjižnica Šentjur je splošna knjižnica in hkrati kulturno središče, ki ohranja kulturno dediščino ter prenaša spoštljiv odnos do nje na vse generacije, širi bralno kulturo pri vseh kategorijah in generacijah bralcev, je socialno središče različnih skupin in misli ter spoštuje pravico vseh do svobodne izbire knjižničnega gradiva in storitev.

Knjižnična dejavnost je javna služba, ki je v javnem interesu. Knjižnična dejavnost je:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnična dejavnost, potrebna za izvajanje javne službe na področju vzgoje in izobraževanja, izhaja iz potreb te dejavnosti in zajema posamične, z njo povezane naloge iz prejšnjega odstavka ter glede na te potrebe tudi druge naloge, določene s področnim zakonom.

Javna služba je tudi dejavnost knjižničnega informacijskega servisa za izmenjavo podatkov v nacionalnem vzajemnem bibliografskem sistemu, ki je namenjena zagotavljanju:

- pogojev za delovanje vzajemnega bibliografskega sistema,
- dostopnosti elektronskih virov informacij v tem sistemu.

Knjižnica Šentjur izvaja knjižnično dejavnost za prebivalstvo v svojem okolju, zagotavlja storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami.

V okviru javne službe izvajamo tudi:

- sodelujemo v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiramo, obdelujemo, varujemo in posredujemo domoznansko gradivo,
- zagotavljamo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziramo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziramo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziramo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

Knjižnica Šentjur je vključena v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

CILJI, KI JIH ŽELIMO DOSEČI Z NAČRTOVANIM NAKUPOM V LETU 2024

Nakup knjižničnega gradiva za leto 2024 načrtujemo v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028:

- Priporočeno razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom je do 50 % naslovov leposlovnega gradiva v krajevnih knjižnicah. Z velikostjo knjižnice se praviloma večja delež strokovnega gradiva.
- Delež knjižničnega gradiva za odrasle je 70%; za predšolske otroke, šolske otroke in mladostnike je praviloma do 30 %. Upoštevali bomo delež teh skupin med prebivalci ter prioritete med knjižničnimi vlogami.
- Priporočeno število naslovov informativnega periodičnega tiska v knjižnični zbirki je vsaj 100 naslovov v krajevni knjižnici, kjer je sedež osrednje knjižnice, v krajevni knjižnici (premičnih zbirkah) pa ne manj kot 30 naslovov.

Kriteriji za nakup knjižničnega gradiva iz sredstev Ministrstva za kulturo so:

- publikacije v javnem interesu, katerih izdajo je finančno podprla Javna agencija za knjigo oziroma Javna agencija za raziskovalno dejavnost,
- ponatisi slovenske izvirne leposlovne klasike in ponatisi izvirnih slovenskih strokovnih del za mladino in odrasle,
- kakovostna prevodna literatura in gradivo Agencije za raziskovalno dejavnost RS,

- kakovostna otroška in mladinska literatura ter
- zvočne in e-knjige v slovenskem jeziku.

Knjižnična zbirka vsebuje različne vrste gradiva na različnih nosilcih in v različnih formatih zapisa.

Našo knjižnično zbirko izgrajujemo za naslednje kategorije:

- odrasli (starejši od 18 let: študenti, zaposleni, brezposelni, upokojenci ...);
- mladostniki (15–18 let);
- šolski otroci (6–14 let);
- predšolski otroci (do 5 let).

Po strokovni presoji ter ob upoštevanju smernic in posebnosti oz. potreb lokalnega okolja za navedene kategorije nakupujemo: strokovno gradivo, leposlovje, serijske publikacije, integrirane vire, neknjižno gradivo na fizičnih nosilcih in gradivo za uporabnike s posebnimi potrebami. Nakupujemo tudi gradivo za druge jezikovne skupine, domoznansko gradivo, referenčno gradivo ter drugo gradivo. Načrtujemo nakup gradiva tako v tiskani obliki kot tudi na elektronskih nosilcih ter v e-obliki (e-knjige in zvočne knjige). Kupovali bomo tudi elektronske vire z oddaljenim dostopom skupaj z OK CE.

Pozornost bomo namenili enakomerni zastopanosti zgoraj navedenih gradiv tako v osrednji knjižnici v Šentjurju, kot tudi v enotah Ponikva, Dobje in Planina pri Sevnici. Spodbujali bomo bralne navade in bralno kulturo ter razvijali funkcionalno pismenost. Pri nakupu bomo dosledno upoštevali prioritete nakupa gradiva javnega poziva MK za leto 2024. Na podlagi analize lokalnega okolja bomo z nakupom gradili kakovostno in uravnoteženo knjižnično zbirko s poudarkom na slovenski knjigi.

RAZVIJANJE BRANJA, BRALNE KULTURE IN INFORMACIJSKE PISMENOSTI

Branje je izjemnega pomena že od zgodnjega otroštva, ko otroku berejo drugi. Ob knjigi otrok bogati besedni zaklad, razvija govor, preko govora pa razvija razsežnosti miselnih procesov ter domišljijo. Knjiga mu nudi estetsko ugodje, iz knjig pridobiva znanje o okolju, ljudeh, naravi, običajih in zgodovini. Ta znanja potrebujemo vsi, da bolje razumemo svet in se v njem

lažje najdemo. Zaradi tega si prizadevamo, da bi otroci že zgodaj začeli obiskovati knjižnico. Ko otrok redno obiskuje knjižnico, mu to preide v navado in knjižnica ne pomeni več le prostora za izposojajo gradiva, ampak tudi prostor za učenje, druženje in preživljanje prostega časa, sprostitve in še kaj. Tako se lahko začne oblikovati vez za vse življenje. Pri dejavnostih za spodbujanje bralne kulture pri otrocih bomo še naprej sodelovali z vzgojnimi in izobraževalnimi ustanovami ter starši in si prizadevali za privzganje in razvijanje bralnih spretnosti ter navad.

Branje in bralna kultura sta seveda pomembna skozi vse življenje, zato se bomo tudi v letu 2024 trudili za promocijo branja, bralne kulture in informacijske pismenosti preko vsakdanjih interakcij v knjižnici, z aktivnostmi, ki jih organiziramo za vse starostne skupine ali pri katerih sodelujemo (Ure pravljic, predšolska bralna značka Beremo s sovico Znalko, Kovček dobrih knjig, Poletavci, Rastem s knjigo, Bralna značka za odrasle, literarni večeri, domoznanski večeri in knjižne čajanke) ali pri katerih sodelujemo, preko obiskov vrtcev in šol v knjižnici ter preko socialnih omrežij (Facebook in Instagram), avdiovizualnih in tiskanih medijev. Na spletni strani knjižnice bo še vnaprej dostopna evidenca nakupa knjig s sredstvi MK. Prednostno bomo promovirali:

- knjige v javnem interesu, katerih izdajo je finančno podprla Javna agencija za knjigo oziroma Javna agencija za raziskovalno dejavnost;
- ponatise slovenske izvirne leposlovne klasike in ponatise izvirnih slovenskih strokovnih del za mladino in odrasle;
- kakovostno otroško in mladinsko literaturo;
- zvočne in e-knjige v slovenskem jeziku.

Osnova informacijske pismenosti je dostopnost informacijskih gradiv – enciklopedij, leksikonov in priročnikov tudi preko mobilnih naprav. Knjižnica Šentjur si prizadeva za splošno dostopnost informacij in informacijsko pismenost. O rabi zanesljivih virov informacij informira predvsem mladino v okviru vodenega obiska osnovnošolcev in srednješolcev v okviru projekta »Rastem s knjigo«, odrasle pa predvsem skozi vsakodnevno interakcijo. Posebno pozornost bomo namenili ponudbi informacij javnega značaja (seveda poleg tiskanega gradiva, ki prinašajo te informacije) – povezave bomo objavili na naši spletni strani.

S temi aktivnostmi želimo spodbujati samostojnost pri iskanju in rabi zanesljivih informacij ter zmanjševati izključenost ranljivejših skupin.

CILJI ZA UVELJAVLJANJE ENAKE DOSTOPNOSTI ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE

Z upoštevanjem Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03); Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic Uradni list RS št. 162/22) bomo zagotavljali vsaj minimalni obseg obratovalnega časa. Knjižnica bo v letu 2024 upoštevala dostopnost slovenske knjige v največji meri z nakupom naslovov, izvodov in licenc. Gradivo bo v mreži knjižnice razporejeno na organizacijsko enoto (premično zbirko) po kriteriju števila prebivalcev, odprtosti in starostni strukturi prebivalcev.

Z nakupom večjega števila izvodov posameznega naslova bomo zagotavljali enako dostopnost do gradiva v organizacijskih enotah našim uporabnikom.

Načrtovano število enot knjižnega gradiva in odprtost knjižnice

V letu 2024 načrtujemo nakup oziroma prirast 2.090 enot gradiva (brez e-knjig in servisa Audibook), kar v našem primeru znaša 0,10 enote na prebivalca. Nakup smo načrtovali v skladu s sredstvi MK (703 enot knjižničnega gradiva brez e-knjig in zvočnih knjig servisa Audibook), s sredstvi občin in lastnimi.

Preglednica 1: Razporeditev gradiva, kupljenega s sredstvi MK, občinskimi sredstvi in lastnimi sredstvi v letu 2024 v knjižnični mreži

Organizacijska enota	Enote knjižničnega gradiva	Odprtost (ur/teden)
Osrednja knjižnica Šentjur	1.770	50
Dobje	90	5
Planina pri Sevnici	110	4
Ponikva	120	4
Skupaj	2.020	63

Načrtovano število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici

V Knjižnici v Šentjurju bomo v letu 2024 naročeni na 100 tekočih naslovov časnikov in časopisov.

Načrtovano povprečno število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v organizacijskih enotah (premičnih zbirkah)

Knjižnica Šentjur ima poleg osrednje enote še enote Ponikva, Dobje in Planina pri Sevnici. V letu 2024 bo povprečno število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska na organizacijsko enoto znašalo 30 naslovov.

Nakup integriranih virov in drugih gradiv

V letu 2024 bomo zagotovili nakup gradiva na različnih medijih tako, da bomo v skladu s ponudbo na trgu in povpraševanjem v knjižnici zadovoljili potrebe uporabnikov vseh ciljnih skupin. Posebno pozornost bomo namenili ranljivim skupinam našega okolja. Zagotavljali bomo dostopnost e-knjig in zvočnih v slovenskem jeziku. Uporabniki bodo do vsebin lahko dostopali z mobilnimi aplikacijami.

SODELOVANJE KNJIŽNICE Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI – MEDKNJIŽNIČNA IZPOSOJA, OSREDNJA OBMOČNA KNJIŽNICA

Knjižnica Šentjur sodeluje z vsemi knjižnicami, ki so povezane v mrežo medknjižnične izposoje. Osrednja knjižnica Celje kot naša osrednja območna knjižnica knjižnicam s svojega območja zagotavlja povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva ter informacij, nudi strokovno pomoč, koordinira zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje in usmerja izločeno knjižnično gradivo s svojega območja. Knjižnice se na svojem območju strokovno povezujemo v območno mrežo, ki zagotavlja kakovostno in koordinirano izvajanje knjižnične dejavnosti.

DOSTOPNOST DO INFORMACIJ O KUPLJENEM GRADIVU V KATALOGU VZAJEMNEGA BIBLIOGRAFSKEGA SISTEMA

Informacije o kupljenem gradivu bodo tako kot doslej vedno na voljo in sproti dosegljive v sistemu COBISS in na spletni strani www.sen.sik.si.

ZAKLJUČEK

Knjižnica Šentjur želi z načrtovanim nakupom v letu 2024 pridobiti kar največ naslovov za čim širši krog uporabnikov, omogočiti ljudem izposojati slovenske knjige in kakovostnih prevodov iz tujih jezikov v slovenščino, uresničevati kulturne, izobraževalne, informacijske, raziskovalne in socialne potrebe vseh ciljnih uporabnikov v okolju svojega delovanja. Dvigniti kakovost knjižnične zbirke z nadomeščanjem izrabljenega gradiva, zagotoviti gradivo za potrebe vseživljenjskega učenja, zagotoviti ustrezno število izvodov glede na potrebe vseživljenjskega učenja ter glede na potrebe in pričakovanja, pri otrocih zbuditi veselje in potrebo po branju ter pridobiti nove člane. Spodbujati, razvijati in širiti informacijsko opismenjevanje in kakovostno izrabo prostega časa. Izgrajevali bomo urejeno zbirko domoznanskega gradiva za lokalne študije. Izvajali dejavnosti, ki prispevajo k razvoju pismenosti in bralne kulture, ter dejavnosti neformalnega in formalnega izobraževanja, informiranosti, osebnega ter osebnostnega razvoja občanov. Pri načrtovanju nakupa bomo zasledovali cilj čim večje dostopnosti občanov do gradiva. Oblikovali ga bomo z upoštevanjem kriterijev celovitosti, kakovosti in izvedljivosti nakupa.

V Šentjurju, 14. 11. 2023

Direktorica:

Tatjana Oset

ZAKONSKE PODLAGE ZA NAČRTOVANJE NAKUPA GRADIVA

- Zakon o knjižničarstvu, Uradni list RS, št. 87/2001, 96/02;
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Uradni list RS, 29/03; Uradni list RS, št. 162/22;
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Uradni list RS, št. 73/03;
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994);
- Standardi za splošne knjižnice 2018–2028;
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027;
- Rampih, S.: Nabavna politika v splošnih knjižnicah, 2010;
- Vilar, P.: Proaktivna splošna knjižnica za bralno pismenost in bralno kulturo. Ljubljana. 2017.